

הנפילה של דרוקר:

מי שרד השיכון נזכר במאוחר!

הלכתי לברר מה קרה לקבלן המצליח דרוקר, את הסיפור שלו, את סיפור ההצלחה, אפשר אולי לסכם במישפט אחד: התחיל כמעט מכלום ותוך כמה שנים הפך לגדול הקבלנים הפרטיים בישראל ולמצליח שבהם. את הנפילה צריך להסביר ביותר ממישפט אחד. הלכתי איפוא, לקבלנים שהכירו אותו ומכירים את הענף היטב. כולם ציינו את יוזמתו והטכנולוגיות החדשות שהכניס לענף, כולם אמרו "בחור חרוץ", מה היה בעוכריו? שני דברים.

קבון דרוקר
מכר בזול וישראל ביוקר

נה. אלה העבירו את "המסר" הלאה וכשר התגלגל העניין לעיתונות, היה כמעט מאוחר.

המחסור במזומנים הגך והחייב, וככל שהחמיר, היה קשה יותר להשיג כסף נוסף ובתנאים הרבה יותר קשים. ואז החליט לפנות אל דויד לוי, שריהשיכון, שיבוא לעזרתו. הוא בא ואמר לו בערך כך: "ען, היום היו לדרוקר בעיות, מהיום והלאה היש למישרד רדיהשיכון בעיות של דרוקר". מישרדהשיכון נחלק לעזרתו של דרוקר, אך התברר שהיה זה מאור חר מדי.

הדבר השני שגרם לנפילתו של דרוקר, היה גם הוא קשור במישרד ממשלתי. ליתר דיוק - במינהל-מקרקעי-ישראל. כדי לבנות צריד קרקע, ובדרך-כלל זה היה קרקע של מקרקעי-ישראל. כדי לרכוש קרקעות אלה, צריך לקנותן באמצעות מיכרו, וראה זה פלא, דרוקר זכה כימעט

שרי-שיכון לוי
מה קרה לקבלן התורן?

רים: הראשון שהוא הפך ל"קבון התורן" של מישרדהשיכון. מונח זה של "קבון תורן" חור ועזה ככל שיחה. במילים אחרות, הוא הפך לקבון החביב על מישרד השיכון וגם המועדף. ובזכות.

הוא תמיד הצעיר את המחירים הזולים ביותר, ובטיב בניה שאינו נופל משל אחרים; תמיד דאגו אנשי מישרדהשיכון להציגו כדוגמה לקבלן, שמחיריו נוחים יותר והוא עומד בלוח הזמנים שנקבע. היותו "תורן" היתה בעוכריו. הוא בנה ובנה עד שנתקע. כשהתחיל להיתקע, התקשה בתשלומים לספקים ולקבלני מישרד

בכל מיכרו שבו רצה. המיכרוים, גם הוצאות, היו כשרים. השיטה של דרוקר לקנות ככל מחיר היתה קדוקת. הוא פשוט גרם לעלויות מחירי הקרקעות של המינהל, שאותן רכש במחירים נכוחים. והיתה עוד בעיה הנובעת מן האחרונה: קרקעות המינהל אינן טובות כדי לשמש כבטוחות (ערביות) בבנקים. היה צורך לחפש ערבויות טובות יותר וגם אלה נגמרו.

מנכ"ל "סוקל-בונה" רוטמן
עשה את עסקת חייו

נוסף על שתי בעיות מיקצועיות אלה, היתה גם הבעיה של דרוקר עצמו. הוא התקשה לעכל את גודלו ואת אחריותו. הכניין, עלה לראשו וכבר בשלבים הראשונים של קשייו נבהל. כשלא ראה שיפור, החל מסתדר ולחפש שותף. יודע-ידבר אומרים, שלא מצא את השותף המתאים. הוא מכר בזול וישראל ביוקר. שרגא רוטמן, מנכ"ל "סוקל-בונה", עשה את עסקת חייו, כביר כתו של ירוחם משקל, מנכ"ל ההסתדרות, בפועל של ה"כ"ב משה שאר ותוך הוסריאונים של זכריה דרוקר.

המילחמה על האופסט

אנשי דבר, שכדאי ורצוי שלעיתונם יהיה דפוס חדש ומשוכלל. הצרה היא, כפי שמבינים ראשי חברת-העובדים וביניהם משה אולניק, המוכיר בפועל של חברת-העובדים, שהתמיכות שבהן זוכה דבר מזה זמן רב אינן מותרות ספק באשר לתשובה השלילית, וכך, למרבית הצער, נדון דבר לפיגור טכנולוגי. ואז הבריק רעיון בראשם של ראשי "חברת-העובדים", אם כבר, אז כבר.

הנה, "על המשמר", בונה בניין חדש שתו ישוכן ציוד דפוס חדש. למה, שאנו, שלא נצרך את המור עיני עם החדש? למה לא יעבור, "דבר", לבניין "על המשמר", כך שיוכל גם הוא ליהנות מהטכנולוגיות החדשות?

ועוד מה? את הבניין הישן של דבר אפשר למכור, למשל למשל לבנק-הפועלים, שישימש לו כמרכז מחשבים. בתמורה שתתקבל אפשר יהיה לכסות חלק מהחוב לבנק. תתפלאו, הרעיון לא נקלט ודבר ימשיך להיות עיתון ההסתדרות, עתיר עובדים, במינהל ישן בשיטות ישנות. הגורמות להוצאות תיפעול גבוהות.

קושי הגדול היה בהתאמת סדר-צילום עברי, לצורכי עני-תון יומי. הדבר נעשה. נרכש חלק ממיכונה רח' חומה ומגדל 2 בתל-אביב, הנבנה על-ידי רסקו, ובנייתו עומדת להסתיים. במרתף הבניין, בעל חמש הקומות, מצויות כבר מכונות הדפוס, שהסוכן שלהם הוא ג'רוסלם פוסט. וגם הסדר-צילום יועמד על כנו. הסוכן הוא חברת דורו, חברת בת של הארץ. ואיפה דבר? עוד מעט.

כששאלתי את יעקב גרוספלד, מה טעם ראה על המשמר, שהוא ממנהליו, להיכנס לפרויקט ענק כזה, אמר, כי הוא מקווה לגרוף בשנתיים הקרובות אחרי הפעלת הדפוס שנת. איך? נקבל הרבה עבודות דפוס, שבהן יהיה לנו יתרון במחיר ובביצוע. בשל הטכנולוגיות החדשות. כבר עומדים אצלנו בתור, עד שהאחרים יכנסו לעניין, אנחנו נהיה כבר בעלי הגנטיין והשולטים בקטע מסויים של השוק. עכשיו נחזור למקום בו התחלנו. דבר; גם לדבר הגיעה החדשה על קיומן של טכנולוגיות דפוס חדשות. ואכן, היתה פנייה אל חברת-העובדים, שלה שייך העיתון, ובה הסבירו

הבורסה

הקופסה השחורה

של

"תדיר בטון"

אחד מחכמי הבורסה אמר לי השבוע שהיסוס היא תכונת-יסוד אצל משקיע טוב. מייד תיקן את עצמו ואמר, "משקיע נבון". אתה אף פעם לא יודע מאיפה זה בא. פתאום יש עליות, ואתה תקוע במניה שכבר עשתה את שלה, או במקרה אחר, אתה תקוע במניה שכבר הפסידה את שלה, וראה את האחרות עולות ושלק לא זזה, ואז אתה שואל את עצמך, מה עושים. אין לי תשובה מוסמכת. הכל תלוי בטיב המילוי. לעניין זה של מילוי נקדיש את הקטע הבא.

משקיע נבון ומהדר מסוכן

צריך לחזור על אימרתו המפורסמת של אחד מיקירי הבורסה של תל-אביב: אצלנו בבורסה, מי שמרוויח הוא משקיע, מי שמפסיד הוא מהמר. מה לכל הרוחות קובע את שערה של מניה? המשקיעים אומרים: אם מניה זו מסוגלת לתת תשואה של 100% מעל האינפלציה, זה גם רווח טוב וגם השקעה טובה. היא מסוגלת משום שמאחריה ניצבת חברה עתירת נכסים ועסקיה טובים. הצרה היא שלא כל אחת שמסוגלת, אומנם נותנת, זה תיאור מצצה למניות כבדות, נכ-סיות וכ"ו.

הספקולנטים אומרים: ההגיון אומר שמניה זו תעלה מהר, כי היא ירדה מהר עד עכשיו, והגיעה ל"ריצפה" שלה. זהו אורח-מחשבה הגיוני, למרבית הצער, לא תמיד הולך ההגיון שלוב זרוע עם המציאות. הסיכוי קיים, הכישלון גם הוא. בעיקר כשלא יודעים מתי להיכנס, ועוד יותר חשוב מתי לצאת.

לצורך סעיף זה, אני מוכן לשאול כמה שאלות: למה בבורסה של תל-אביב ערך השוק של מניות הבנקים למשכנתאות גדול על-פירוב פי שניים-שלושה מערכו. למה למשל במקרה של מניות חברות-הביטוח, על-התהליך יהיה ערכן הנכסי כ-90% מערך השוק. למה מניות המקרקעין נסחרות בדרך כלל ב-60% מערך הנכסי, אבל "ארלדן" ב-200%?

המחשבות אומרים: לא חשוב איזו מניה, העיקר ששערה יעלה ב-30% תוך יומיים-שלושה. ויש כאלה, הצרה היא שהמהמרים שוכחים לעיתים קרובות מדי להתהליך עובד גם בכיוון הפוך.

המניפולטורים אומרים: הם לא אומרים ובכך יתנוגם. אלה המסוכנים שבבורסה. הם "בונים" את המניה, כדי להכניס אותך לרשת. הם המניה עולה ואתה איתה. והיא עולה ולך חבל לצאת, כי היא בטח תעלה עוד, וחבל להפסיד, ואז "קבלני המניה" מתחילים למכור, ואתה חושב, זה רק היום, אם ניבהל ימכרו כולם, נחכה, והיא יורדת! אלה ש"בנו" אותה ממשכים למכור, ואתה חזק בפנים. הסוף: קודם הרווחת על הנייר, בסוף הפסדת ממש.

בסעיף זה יש לי סיפור, מן יותר חזקה ממניה של חברה העוסקת בבטון? "תדיר בטון". מי שהריץ אותה ראוי לצד"ש. אחרי שהריץ אותה, זלפני שנמרו להרוץ אותה, "החשינו" לשכנע את החברה להירד, דיע על חזקת מניות המבנה בשיי עור של 100%. ושוכ הוא עתה כפורחת. מה קרה? המציאות קופי סה שחורה שמיצרת בטון מוכן מאבקת פחם של תחנת הכוח ב"הדרה, עם אוויר פסנות? לא, אבל המניה עתה ומישהם הרוויחו הון.

זה כלום לעומת התרגיל של קבוצת ריגור עם מניות תעל. מניה שעמדה בשער נמוך, התלבשו עליה מתוך מחשבה וידיעה שהקבוצה שלו שייך המיפעל לא ימכור את מניותיו, אפילו יהיה שערן גבוה. הקבוצה תבעה מהחברה להשעך את מניותיה וכך היתה הקבוצה נפטרת מהסחורה ברווח גדול. העסק לא הלך. אבל בפעם הבאה הוא בטח ילך.